

Zimonyi Péter

Önkéntes adakozás, vagy tized?

Tanulmány, amely arra keresi a választ, hogy a Gyülekezeteinkben kialakult tized-szedési szokásnak van-e bibliai alapja.

Kezdjük talán azzal, idézem Győri Kornél írását, „Baptista közösségünkben a kialakult gyakorlat szerint a rendszeres gyűjtések során a gyülekezeti tagok jövedelmük tizedrészét tesszük az oltárra.”¹ Ennek ellentmondani látszik Dr. Udvarnoki Béla írása, amelyben ezeket a sorokat olvassuk, „A tizedre sokszor hivatkoznak a baptisták, de nem ragaszkodnak hozzá, mint rendszerhez.Az adakozás a szeretet és szív dolga. Nem – kell – adakozni, és nem is lehet senkit kényszeríteni az adakozásra.”² Ha ehhez még hozzávesszük Győri Kornél könyvéből, hogy létezik továbbá a gyülekezetekben: Alkalmi célgyűjtések, Gyűjtótányéros (kosaras) gyűjtések, Borítékos adakozás, valamint, Bizonylat ellenében történő befizetéses gyűjtés, akkor világossá válik, hogy a tized csak egy a többi adakozás közül, amelyeket rendszeresen beszedenek a gyülekezetek. Még egy adalék Győri Kornél könyvéből: „A névvel történő adakozást a gyakorlat is igazolta. Ha valahol mégis idegenkednek tőle, akkor a jelíges adakozást kell bevezetni oly módon, hogy a lelkipásztor tudja csak, melyik jelige kit takar.”³

Ezzel szemben Dr. Udvarnoki Béla írásában ez áll: „Az önkéntes adakozás rendszerével a gyülekezet a szükséges anyagi eszközök előteremtésénél teljesen hitre épít.”⁴ „Az Úr munkájának elősegítéséhez szükség van pénzre, de csak bizonyos összegre, annyira, amennyit az áldozó hívek szeretettel, és az áldozás, lemondás érzésével össze tudnak adni. Az ilyen pénzen áldás van és Isten országa épül általa. A nagy egyházi vagyon és az a pénz, ami nem az Úr szelleme és gondolata szerint jött be, ártalmára van az igazi krisztusi életnek. Amennyi hatalmat nyernek az egyházak vagyonuk révén az államban és a társadalomban, éppen annyit veszítenek a lélekre gyakorolt szent hatásukból.”⁵ „A baptisták ismerik a könnyen jött pénz káros hatását és ismerik az áldozattal hozott adakozás áldását.”⁶

Talán csak annyi megjegyzést a két könyvből való idézetekhez, hogy egyik sem hivatkozik Igére, bár Dr. Udvarnoki Bélánál ez nem lett volna nehéz feladat, ellenben Győri Kornél idézet szakaszainál valószínűleg azért nincs igei idézet, mert nincs rá Ige, amely igazolhatná, a felsorolt adomány beszédési formáit.

A következőkben vizsgáljuk meg, mit mond a Szentírás erről a témakörrel, és próbáljuk meg Igei alapokra fektetni a pénzbeli adakozást.

Először is, négy különböző szó fejezi ki az 1908-as Károli Bibliában a gyülekezeti adakozást:

¹ Győri Kornél: Liturgia Budapest (1997), (52.oldal)

² Dr. Udvarnoki Béla: Kik a baptisták? NoviSad (1972), (50.oldal)

³ Gy.K. Lit. (53.oldal)

⁴ Dr.U.Kik. (51.oldal)

⁵ U.a. (52.oldal)

⁶ U.a. (53.oldal)

Alamizsna, adomány, ajándék és adakozó.

1./ Alamizsna: önkéntes adomány, mellyel a szűkölködőt, visszatérítés igénye nélkül segítjük.⁷

Károli három különböző jelentéstartalmú görög szót fordít egységesen Alamizsnaként.

dikaioszüné= Str. 1343. jelentése: igazságosság, méltányosság, jogosság.
Máté 6:1. Vigyázzatok, hogy alamizsnátokat ne osztogassátok az emberek előtt, hogy lássanak titeket, mert különben nem lesz jutalmatok a ti mennyei Atyátoknál.

elémonüszé=Str. 1654. jelentése: irgalmasság, könyörületesség.
Máté 6:2-4., Luk. 11:41, 12:33, ApCs. 3:2-3, 10. 9:36, 10:2-4,31
Ap.Cs. 24:17.

Ap.Cs.9:36. Joppében pedig vala egy nőtanítvány, névszerint Tábita, mely megmagyarázva Dorkásnak, azaz zergének mondatik: ez gazdag vala jó cselekedetekben és alamizsnákban, melyeket osztogatott.

logia=Str. 3048. jelentése: gyűjtés, hozzájárulás, közreműködés.

1Kor.16:1-2. Ami a szentek számára való alamizsnát illeti, amiképpen Galácia gyülekezeteinek rendeltem, ti is azonképpen cselekedjetek.

A hétnek első napján mindenitek tegye félre magánál, amit sikerül összegyűjtenie, hogy ne akkor történjék a gyűjtés, amikor odamegyek.

Összefoglalva: az alamizsna szó, a mai értelemben egy megalázó könyöradomány, nem fedí a bibliai görög szavak igazi értelmét, amelyet a fent idézett igék is igazolnak, ha az őket körülvevő szövegkörnyezetben vizsgáljuk.

Str. 1343-ban arról van szó, hogy az igazságosságot ne az emberek előtt cselekedjük, ne az embereknek akarjunk tetszeni mondjuk egy méltányos megítélésünkkel, vagy ha helyre akarjuk állítani a jogosságot a gyülekezetben. Tehát nem kimondottan pénz, vagy ruha osztogatásról van szó, bár ez sincs kizárva, de itt inkább lelki vonatkozású cselekedetre lehet következtetni, amely a Krisztusban megváltozott, megigazult ember igazságos, méltányos cselekedete.

Str. 1654-ben kimondottan irgalmasság és könyörületesség a szó jelentése, sem adakozás, sem gyűjtés, legkevésbé alamizsnaosztásról van szó. Nyilvánvaló, ha valaki jó cselekedeteket és alamizsnát osztogat, akkor inkább egy belső irgalmasság és könyörületesség érzésének közléséről van szó, mintsem valami fizikai ajándékosztásról, amely a megváltozott emberi természet Krisztusivá való válásának következménye. Ez nem egy egyszerű alamizsnaosztogatás.

Str. 3048-ban valóban gyűjtésről van szó, de az lehet mind pénz, vagy

⁷ Ballagi Mór: A magyar nyelv teljes szótára. 1873. Pest

ruha adomány is, attól függően, hogy a szenteknek helyben, illetve a más-
sík, segítségére szoruló gyülekezetben mire van szüksége.

2./ Adomány: a szegények felsegélésére, vagy valamely intézet fenntartására adott pénz-
összeg.⁸

eulogia=Str. 2129. jelentése: áldás, nagylelkű adakozás. De jelenthet to-
vábbá dicséretet, imádást, tiszteletet, jótéteményt is.

2Kor. 9:5-6. Szükségesnek véltem azért utasítani az atyafiakat,
hogy előre menjenek el hozzátok, és készítsék el előre a ti előre
megígért adományotokat, hogy az úgy legyen készen, mint ado-
mány és nem mint ragadomány.

Azt mondom pedig, aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven
vet, bőven is arat.

Összefoglalás: Itt nem egyszerűen adományról van szó, hanem egyfajta Istentiszteleti
formáról, amely az Isten iránt való imádat, dicséret kifejezési módja,
nagylelkű adakozással, mint az előbbi lelki tevékenység földi formája.
Az idézett igében a "bőven" szó helyett helyesebb lenne áldást fordítani,
mivel így helyesebb, hogy "...aki áldást vet, áldást is arat".

3./ Ajándék: ingyen, szivességből, kedveskedésből adott bármi tárgy.⁹

Károli hét különböző szó jelentésében használja mint közös értelmezést az
ajándék szót.

doma=Str. 1390. jelentése: ajándék.

Fil. 4:16-17. Mert már Thessalónikában is, egyszer is, másszor is, küld-
tetek nékem szükségemre.

Nem mintha kívánnám az ajándékot, hanem kívánom azt a gyümölcsöt,
mely sokasodik a ti hasznatokra.

dórea=Str. 1431. jelentése: hálaadomány, szívből jövő önkéntes felajánlás.

2Kor. 9:15. Az Istennek pedig legyen hála az Ő kimondhatatlan ajándé-
káért.

Ef. 3:7. Amelynek szolgáivá lettem az Isten ama kegyelmének ajándé-
kából, mely adatott nékem az Ő hatalmának munkája szerint.

Ef. 4:7. Mindenikünknek pedig adatott a kegyelem a Krisztustól osztott
ajándéknak mértéke szerint.

Zsid. 6:4. Mert lehetetlen dolog, hogy akik egyszer megvilágosítottak,
megízlelvén a mennyei ajándékot, és részeseivé lettek a Szent Léleknek.

Dóréma=Str. 1434. jelentése: hálaadomány hatása, adományoz valakinek.

Róma 5:16. És az ajándék sem úgy van, mint egy vétkező által, mert az
ítélet egyből lett kárhozottá, az ajándék pedig sok bűnből van igazulásra.

Dóron=Str. 1435. jelentése: Istenhez közeledő felajánlás, áldozati ajándék.

Luk. 21:1,4. És mikor feltekintett, látá, hogy a gazdagok hányják az ő
ajándékaikat a perselybe.

Mert mind ezek az ő fölöslegükből vetettek Istennek az ajándékokhoz, ez
pedig az ő szegénységéből minden vagyonát, amije volt, oda veté.

⁸ B.M.: A magyar

⁹ - u.a. -

Proszphora=Str. 4276. jelentése: felajánlás, vértelen áldozat.

Róma 15:16. Hogy legyek a Jézus Krisztus szolgája a pogányok között, munkálkodván az Isten evangéliumában, hogy legyen a pogányoknak áldozata kedves és a Szent Lélek által megszentelt. Ef. 5:2. És járjatok szeretetben, miképpen a Krisztus is szeretett minket, és adta Önmagát miérettünk ajándécul és áldozatul az Istennek, kedves jó illatul.

Zsid. 10:5. Azért a világba bejövetelekor így szól: Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nekem.

Kharisz=Str. 5385. jelentése: kegyelem, öröm.

1Kor. 16:3. Mikor pedig megérkezem, akiket javaltok leveleitek által, azokat küldöm el, hogy elvigyék Jeruzsálembe a ti ajándékotokat.

Khariszma=Str. 5386. jelentése: kegyelmi ajándék.

1Pét. 4:10. Kiki amint kegyelmi ajándékot kapott, úgy sáfárkodjatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai.

Összefoglalás: A 1390-ben szószerint ajándékról van szó, ezzel ellentétben viszont a 1431-es szó Lelki ajándék, tehát nem valamiféle adományról, pénz illetve ruha, hanem Isten Lelki ajándéka szerepel valamennyi ez alatt a szó alatt értendő Igében. Ez a Lelki ajándék visszavezethető Jézus Krisztus áldozatára, amely nélkül ez a Lelki ajándék nem létezne, hiszen ennek megtapasztalása csak Jézus Krisztus kereszthalála és feltámadása után lehetséges. Ha precízek akarunk lenni, így határozhatnánk meg ennek a szónak a jelentését, Jézus Krisztus érettünk való áldozatából fakadó, és az Isten által nekünk adatott Lelki ajándék.

A 1434-ben maga az Ige magyarázza meg önmagát, tehát a Krisztusban megigazultak ajándéka.

A 1435-ös szó, a még adománnyal áldozni akaró emberről szól, ellentétben a kegyelemből megtartott hívővel, ami viszont Isten ajándéka. Az Istenhez való közeledő felajánlás pozitív és negatív példája, amelynek szolgai formáját mi is ismerjük, amikor személytelenné válik az "áldozati ajándék", és így az egy bizonyos szükségletre, és nem a szükségre történik a felajánlás. Az ajándék közlőjének személye és indítékai rejtve vannak, csak Isten tudja azokat, míg a külső szemlélő csak az ajándék mértékét látja, és annak alapján ítéli meg az ajándékozót.

A 4276-os szó, két féle felajánlásról van szó, az első Jézus Krisztus Önmaga feláldozása, és nekünk való ajándékozása, aki a legtökéletesebb ajándék, és a hívő ember Krisztusnak felajánlott élete, ami az Isten szemében az egyetlen elfogadható vértelen áldozat, mert csak az Isten által megszentelt életből fakadó munkálkodás kedves Istennek.

Itt szó sincs anyagi jellegű ajándékról, az ehhez tartozó szónak kizárólag lelki értelme van.

Az 5385 az örömmel adott javakról szól, melyet szívesen megoszt a hívő ember a rászorultakkal, hogy ők is részesedhessenek abban az örömben, amelyben őt részesítette Isten, amikor kegyelmet nyert. Ez anyagi természetű ajándék.

Az 5386 számú szó viszont lelki, azaz kegyelmi ajándékot jelent, amelyet a hívő akkor kap, amikor megtér és újjászületik. Itt a kegyelmi ajándék megosztásáról, másokkal való közléséről, a "pénzváltók asztalára

való tételről" van szó.

4./ Adakozó: (Lelki ajándék) átad valamit valakinek.

metadidomi=Str. 3230. jelentése: részesedik, részes.

Róma 12:8. Akár intő, az intésben, az adakozó szelídségben, az előljáró szorgalmatossággal, a könnyörülő vidámsággal művelje.

dotész=Str. 1395. jelentése: adományozó személy.

2Kor.9:7. Kiki amint eltökélte szívében, nem szomorúságból, vagy kénytelenségből, mert a jókedvű adakozót szereti az Isten.

koinóneó=Str. 2841. jelentése: közösséget vállal, részesül a közös dolgokból. Gal. 6:6. Aki pedig az ígére tanítatik, közölje minden javát tanítójával.

Összefoglalás: A 3230-as számú szó az adakozó, mint lelki ajándék részesének gyakorlati szolgálatáról szól, hogy a kapott lelki ajándékot miként használja, hogyan szolgáljon vele.

Az 1395-ben az adományozó személy lelki állapotáról van szó, mert nem mindegy milyen szívvvel, milyen szándékkal adunk.

A 2841-ben a közös dolgokban való részesedés megosztásáról mint testi és lelki javak megosztásáról beszélünk.

Végső megállapításunkat kezdjük azzal, hogy a "papság megváltozásával megváltozik a törvény is", vagyis a papság intézménye megváltozott, vele együtt a törvény is, nincsen Krisztus feltámadása óta más közbenjáró Isten és ember között, csak az ember Krisztus Jézus. Az Újszövetségben nincs többé leszármazás szerinti, vagy emberek által választott papi szolgálat, természetes, hogy az Ószövetségben a Léviták által szedett tized törvénye is megszűnt.

Az Újszövetségi adakozás kizárólag a szentek szükségeire, legyen az akár helybeli, vagy távoli gyülekezet, továbbá a templom fenntartására lehet csak. Természetesen az adakozott körébe tartozik az is, aki mint evangelizátor lelki ajándék részese, kiküldetése időtartamára róla és családjáról a küldő gyülekezet gondoskodik.

Az evangélium hirdető ingyen hirdeti az evangéliumot, hogy ne gördítsen akadályt az Isten Igéjének, és hogy amint a szent dolgokban munkálkodók az oltárral együtt vették el részüket, akképpen az is aki az Igét hirdeti részestárs az evangéliumban. Az evangéliumban való részestárs tulajdonképpen hármas kötődés egyik láncszeme, mert a hármas kapcsolat, Isten-evangelizátor-kivülvaló, és a hármas kötődés nem könnyen szakad el.

Nem lehet Istenhez közeledve úgy ajándékot adni, hogy az atyánkfiának panasza van ellenünk, mert tudjuk, hogy a törvény lelki, és lelkiképpen ítéltetünk meg, és nem ajándékaink szerint.

Nem szabad céltudatosan, hanem csak önkéntesen jótékonykodni. Elég ha az ember tudja, hogy jó helyre adja. A jótékonykodás titkon való cselekedete kizárja a mai gyakorlatot, ezért minden gyülekezetbe meg kell teremteni a titkos persely elhelyezését, és ez csak a gyülekezetbe járókra vonatkozik, a vendégekre nem.

A szív szándéka a lényeg, nem pedig a céltudatos adakozás. Aki a fölöslegéből ad, annak a szíve még távol lehet Istentől, de aki mindenét adja, tudja, hogy nem embernek, hanem Istennek adja. Ez testi és lelki értelemben is igaz, ha valaki egész életét, testét, lelkét Istennek

átadja, többet adott, mint aki a gazdagságából ad.

Ne felejtjük el, hogy más az adakozó mint Lelki ajándék, és más, aki vagyonából adakozik. A Lelki ajándék részese többet ad, még akkor is, ha az nem pénz, hanem mondjuk az ideje, amelyet az Úr szolgálatára áldoz. A hitből való felajánlás nem más, mint Istenhez való közeledés.

Az adakozás sorrendje, hogy először eltökéljük a szívünkben, azután megígérjük az Úrnak, azután odaadjuk. A kötelező tized meghirdetése szomorúságot, kénytelenséget okozhat, mert lehet hogy maga az adakozó is szükségét szenved. A szűkölködő az adomány által lesz részestárs az evangéliumban, legyen az bár anyagi avagy lelki. Az evangélium hirdető nem várhat el adományt a gyülekezettől, hanem csak lelki gyümölcsöt.

A kegyelmi ajándékból való sáfarkodás egymásnak, a bűnből való szabadulás hála cselekedete. Sáfár=belső gazdaságra felügyelő. Sáfarkodni=a lelki ajándékot megosztani, szolgálni egymásnak.

Jelen tanulmány nem kívánja megváltoztatni a jelenlegi gyakorlatot, hanem csupán gondolat ébresztő mind az adakozónak, mind az adakozottnak, hogy vizsgáljuk felül, hogy amit cselekszünk helyesen tesszük-e, úgy ahogy az Isten Igéjében van, vagy csupán egy szokást követünk lélektelenül, értelmetlenül sokszor áldatlan eredménnyel, vagy ami ennél is rosszabb rosszkedvűen, látván az adományok útját és felhasználását.

Az Ige alapján van létjogosultsága annak, hogy a lelki munkások, amennyiben kereső tevékenységükben akadályoztatva vannak a gyülekezeti lelki munka, illetve evangelizációs küldetésük alkalmára anyagi illetve tárgyi (ruha, benzinköltség stb.) támogatást kapjanak, de azt az igéből senki nem állíthatja, hogy az minden esetben csak egy személy lehet, akit havi fizetéssel ellátnak, hogy mind önmagát és családját a gyülekezet tartsa el, akkor is, ha az a lelki tevékenység a napi 8 órai munkaidőt nem tölti ki. Mindenki vizsgálja maga, hogy ebben a dologban helyesen lát-e, vagy járt el, és akkor Istentől lesz dicsérete.

Testvéri szeretettel

Zimonyi Péter

